

Веран Ј. СТАНОЈЕВИЋ*
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Оригинални научни рад
Примљен: 01. 11. 2018.
Прихваћен: 14. 02. 2019.

О ПАРТИКУЛАМА ЗАМАЛО И УМАЛО**

У раду испитујемо семантички допринос партикула *замало* и *умало* значењу реченица у којима су употребљене са посебним нагласком на интеракцији између лексички кодираних и синтаксичке негације. При томе, испитујемо услове под којима се при употреби партикула *замало* и *умало* реченицом означава одрична или потврдна пропозиција, односно услове под којима је синтаксичка негација експлетивна, а под којима је семантички пуна.

Кључне речи: партикуле *замало* и *умало*, негација, семантика, прагматика, српски језик.

1. Увод

У овоме раду испитујемо семантички допринос партикула *замало* и *умало* значењу реченица у српском језику, фокусирајући се на њихове употребе у негираним клаузама.¹ Пре свега, испитаћемо и покушати да објаснимо ефекте који произилазе из интеракције између лексички кодираних негације путем ових лексема и синтаксичке негације, које је први уочио и описао Милош Ковачевић (2003). Наиме, у највећем броју случајева, било да је у реченици присутна или не синтаксичка негација, ове партикуле сигнализују негирану пропозицију, као у примеру: *Умало/замало да (не) сломим руку* (→ *Нисам сломио руку*). Међутим, постоје случајеви где се у присуству ових лексема реченицом изражава потврдна пропозиција, као у следећем, Ковачевићевом

*veranva@gmail.com

** Овај рад је настао у оквиру пројекта бр. 178014 *Динамика структура савременог српског језика*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

¹ У србистичкој литератури лексеме *умало* и *замало* одређују се као модални прилози или као модалне речце (Ристић 1990). У прилоге их сврстава нормативистичка литература (Пешикан и др. 1993: 377 и 489, Ивић и др. 1991: 224 и 280; Клајн 1992: 172 и 186), а јасне синтаксичке критеријуме у погледу њиховог сврставања у категорију партикула, тј. у категорију модалних партикула, налазимо у граматичи Павице Мразовић (Мразовић 2009: 468).

примеру (2003: 44): *Серија умало да не буде снимљена* ($\rightarrow$ *Снимљена је*). Покушаћемо да испитамо услове под којима се у контексту синтаксичке негације овим партикулама сигнализује негирана, а под којима потврдна пропозиција, односно услове под којима је синтаксичка негација, у присуству ових партикула, семантички пуна или пак експлетивна. Наиме, под претпоставком да ове партикуле, кондензујући значење надређене клаузе типа *мало је недостајало/за мало се није догодило*, лексички кодирају негацију (в. Ковачевић 2003: 45), која представља значењску константу при њиховим употребама, мора се претпоставити да семантички статус синтаксичке негације варира зависно од контекста. На то указује феномен множења негација којим Ковачевић објашњава интерпретацију реченица са овим партикулама у смислу сигнализовања потврдне или одричне пропозиције. Наш задатак је да испитамо услове поменуте варијабилности, тј. да одемо корак даље од Ковачевићевог увида да, ако је негација експлетивна, множење негација даје негирану пропозицију, а ако је негација семантички пуна, множење негација даје потврдну пропозицију.

2. Синтаксичка и семантичка својства партикула

замало и умало

Патиккле *умало* и *замало* искључују футуралне и (праве) презентске контексте, а селекционишу или подразумевају претериталне контексте, о чему сведочи неприхватљивост примера под бр. (1), у поређењу с примерима под бр. (2):

- (1) *Умало/Замало (не)ћу сломити руку. *Умало/Замало да (не) ломим руку.
- (2) Умало/Замало (ни)сам сломио руку. Умало/Замало да (ни)сам сломио руку.

Уколико презент означава прошлост, као у примеру (3) са перфективним глаголом *сломити*, ове партикуле су прихватљиве:

- (3) Умало да не слоим руку.

Чак и у (ретким) случајевима у којима у реченици фигурира презент неког имперфективног глагола, употреба ових партикула захтева да се при интерпретацији реченице у обзир узме неки моменат прошлости. Погледајмо, у том смислу, следећи пример, једини са имперфективним презентом у Ковачевићевом корпусу (2003: 45)

- (4) Непотребна, плашљива, ружна и зелена (жаба), мала – замало па да уопште не постоји.

Овде партикула *замало* кондензује значење клаузе *мало је недостајало*, која би се могла употребити уместо *ње*, а да се при том не промени значење изворног примера (*Мало је недостајало па да уопште не постоји*).

Следеће својство ових партикула јесте њихова селекцијска рестрикција на перфективне глаголе, о чему сведочи неприхватљивост следећих примера са глаголима имперфективног вида:

- (5) *Умало да (не) излази (уп. Умало да не изађе).
 (6) *Умало није ломио ногу (уп. Умало није сломио ногу).

У нашем корпусу нашли смо само један пример употребе ових партикула у контексту глагола имперфективног вида:²

- (7) Међутим, овамо Софка је грцала, као никада у животу. Умало што није на глас *јаукала*, тако је плакала (Parcolab).³

Ове се партикуле могу употребити самостално или као потпора *да-* или *што-* клаузи, о чему сведоче следећи примери:

- (8) Замало (ни)је изгорео у пожару. Он умало не паде у несвест (ParCoLab). Умало да ме згазиш! (ParCoLab); Тада је он повуче за руку, тако јако да умало што је није сломио (Parcolab). Замало ме нису обесили. Данас би им било жао (ParCoLab). Замало што Етјена нису пригњечили (ParCoLab). Јесам ли те уплашио? Замало да умрем од смеха (ParCoLab).

Партикуле *замало/умало* функционишу као кондензатори еквивалентних израза *мало је недостајало*, *за мало се није догодило* који експлицитно садрже негацију, при чему се она множи са афирмацијом или са синтаксичком негацијом из зависне клаузе (в. Ковачевић 2003: 44). Механизам множења негације објашњава зашто се у случају афирмативне зависне клаузе иза израза *мало је недостајало* догађај уведен зависном *да*-клаузом конципује као нереализован, док се при негацији зависне клаузе догађај представља као реализован:

- (9) Мало је НЕдостајало да положим испит (→ Нисам положио испит).
 (10) Мало је НЕдостајало да НЕ положим испит (→ Положио сам испит).

Међутим, функционисање лексема *умало/замало* у контексту негиране клаузе не може се у потпуности предвидети на основу њихове функционалне повезаности са поменутих изразима. У том смислу, размотрићемо најпре употребе ових лексема као синтаксичке потпоре *да*-клаузи (тј. конструкције *умало/замало да*). Ковачевићеву предикцију да у највећем броју случајева *да*-клауза изражава негирану пропозицију, било да је синтаксичка негација присутна или не, потврђују и следећи примери:

- (11) Замало да се (не) удави (→ Није се удавио); Умало да (не) заборавим пасош (→ Нисам заборавио пасош); Умало/замало да (не) падне на испиту (→ Није пао на испиту); Замало да јој дете није испало

² Већину примера са партикулама *умало* или *замало* ексерпирали смо из паралелног корпуса ParCoLab (Parallel Corpus of French, Serbian and English), CLLE-ERSS, CNRS & Université de Toulouse 2, Toulouse, France. (<http://parcolab.univ-tlse2.fr>).

³ Овде, међутим, треба имати у виду да се глагол *јаукати* интерпретира инхоативно (*зајукати*, *почети јаукати*).

из руку (→ Дете јој није испало из руку); Умало јој (ни)је избио око.
(→ Није јој избио око).

Овде се не множе две негације, него лексички кодирана негација (у партикули) са афирмацијом што у резултату даје негацију. То, наиме, значи да је синтаксичка негација експлетивна, тј. семантички празна.⁴

Међутим, иако ретки, постоје изузеци. Наиме, *да*-клауза може изразити и позитивну пропозицију у присуству синтаксичке негације, као у следећим примерима које преузимамо од Ковачевића (2003: 44–45).

(12) Серија умало да не буде снимљена (→ Снимљена је).

(13) Замало да се не одржи пета јубиларна Некст интернационална смотра моде у Котору (→ Одржана је).

(14) Непотребна, плашљива, ружна и зелена (жаба) мала – замало да уопште не постоји (→ Постоји).

Међутим, да овакве употребе нису ретке, те да заслужују да им се посвети посебна пажња у анализи функционисања партикула *замало/умало*, показују следећи примери из нашег корпуса:

(15) Замало да не отпутојем (→ отпутовао сам), рече Савинијен, јер ми је требало да наручим одело и рубље; ђифте су ми све узеле и ја се враћам као блудни син (ParCoLab); На моменте сам губио дах у води. Замало да не издржим последњих десет метара (→ издржао сам); Заронио је тако дубоко да умало да не исплива (→ испливао је); Замало (па) да се не извуче жив из пожара који је гутао све пред собом (→ извукао се); Замало да не нађе пут из лавиринта (→ нашао је пут из лавиринта); Замало да не дође себи (→ дошао је себи); Замало да се не освести (→ освестио се); Био је тешко болестан. Замало да се не извуче (→ извукао се); Живот му је висио о концу. Замало да се не поврати из коме у коју је запао десет дана раније (→ Повратио се из коме).

У свим овим случајевима (12–15) синтаксичка негација није експлетивна него је семантички пуна, па се множи са лексички кодираном негацијом из партикуле дајући у резултату потврдну пропозицију.

Иако Ковачевић за то не налази потврду у свом корпусу, потврдна пропозиција у присуству ових партикула може се јавити и у њиховим самосталним употребама, тј. у употребама у којима оне нису потпора *да*-клаузи:

(16) Умало их не видех (→ Видео сам их.); Замало је нисам упознао (→ Упознао сам је); Умало нисам отпутовао (→ Отпутовао сам). Умало се није извукао (→ Извукао се). Замало се није повратио из коме (→ Повратио се из коме).

Сада се поставља питање зашто је, при употреби партикула *умало* и *замало*, у неким случајевима синтаксичка негација експлетивна а у другим

⁴ У противном, тј. да се негације множе, реченице би означавале позитивну пропозицију, што у наведеним примерима није случај.

није? Постоји ли принцип који објашњава или даје предикције у том погледу? Наша хипотеза је да би објашњење семантичког статуса негације, а самим тим и интерпретације реченица са овим партикулама, требало да буде прагматичко. О томе говоримо у следећем поглављу нашег рада.

3. Партикуле замало/умало и прагматички пожељне ситуације

Партикуле *замало/умало*, у свим синтаксички релевантним контекстима (као потпора *да*-клаузи или самостално употребљене), сигнализују да је субјекат за длаку избегао неку непожељну ситуацију, при чему говорно лице процењује шта је за њега пожељна а шта непожељна ситуација. Реченице у којима фигурирају ове партикуле описују, наиме, неко пожељно стање ствари настало тако што је за длаку избегнуто неко, за говорника непожељно стање ствари. Пошто говорно лице процењује шта је за њега пожељно а шта није, ситуације које је оно избегло зваћемо прагматички непожељним ситуацијама, а оне коју реченица *de facto* описује зваћемо прагматички пожељним ситуацијама.

Ако је тачно да се реченицама са лексемама *умало/замало* описују искључиво пожељне ситуације, онда је логично претпоставити да ако је нека непожељна ситуација избегнута, она нужно припада прошлости. То објашњава зашто ове партикуле селекционишу претериталне контексте. Овде треба напоменути да прагматички пожељна ситуација, односно, њен резултат може бити на снази и у моменту говора: *Замало да се не поврати из коме.* → 'повратио се из коме и сад је у свесном стању'.⁵

С друге стране, ако се партикулама *умало/замало* сигнализује да је нека (непожељна) ситуација избегнута, она мора бити избегнута у целини, што објашњава селекцијску рестрикцију ових партикула на глаголе перфективног вида. Наиме, перфективност подразумева да се глаголска радња представља као целина, а не у некој фази њеног одвијања.

Да је процена о томе шта је пожељна, а шта непожељна ситуација прагматички фактор будући да искључиво зависи од локуторове субјективне процене о томе шта је за њега пожељно а шта није, показује двосмисленост следећег примера из перспективе саговорника:

(17) Умало да се не оженим.

Реченица под (17) може значити: а) да се локутор није оженио, али је мало недостајало да то учини или б) да се оженио, али је мало недостајало да то не учини.

На исти начин се може тумачити и пример (18):

(18) Умало се не смувасмо.

⁵ Непожељна ситуација, тј. могућност да се дата особа не поврати из коме, нужно припада прошлости.

Да је контекст често пресудан у интерпретацији реченица са овим партикулама, показује следећи пример, који локутор може изрећи по одласку на пут на који је мало недостајало да не оде:

- (19) Умало нисам отпутовао / Умало да не отпутујем (→ Отпутовао сам).

Међутим, под претпоставком да је локутор избегао авионску несрећу закаснивши на лет, исказ *Умало да не отпутујем* значио би 'нисам отпутовао'.

Следећи пример показује да радња означена глаголом *насмејати се* није у сваком контексту пожељна ситуација:

- (20) Први пут откако га је сналашла несрећа, гроф се умало не насмеја (→ Није се насмејао) (ParCoLab).

Погледајмо и следећи пример који такође указује на значај контекста у процени да ли је дата ситуација пожељна или не за локутора:

- (21) Замало да мога оца не пошаљу у затвор (→ Нису га послали у затвор).

Међутим, ако се у позицији објекта уместо синтагме *мога оца* употреби синтагма *тог убицу*, интерпретација се мења, будући да би реченица *Замало да тог убицу не пошаљу у затвор* тада значила да су поменутог убицу послали у затвор.⁶

У примеру (22) употребљен је предикат који означава позитивно психолошко стање:

- (22) И замало се нисам истопио од милине!

Локутор се из одређеног разлога суздржао да покаже до краја своје емоције, јер показивање емоција није у свакој ситуацији прикладна, тј. пожељна реакција.⁷

Једна од предикција хипотезе да се реченицама са лексемама *умало/замало* описују искључиво пожељне ситуације јесте то да потврдна реченична форма није природна онда кад се негирана пропозиција (а негирана је услед у партикули лексички кодиране негације) недвосмислено тумачи као непожељна ситуација:⁸

- (23) ??Замало их упознах. ??Умало их видех. ??Умало се вратио из коме.
??Замало је испливао из воде.

Међутим, ако се означена ситуација тумачи као неко постигнуће вредно пажње, она се, иако нереализована, може тумачити као пожељна:

- (24) Замало да препливам језеро. Замало препливах језеро (→ нисам препливао језеро, али скоро да сам га препливао, што је за мене постигнуће вредно сваке похвале).

⁶ Наиме, како је убицу место у затвору, ситуација 'послати убицу у затвор' тумачи се као (прагматички) пожељна, што објашњава да зависна клауза означава потврдну пропозицију (послали су га у затвор).

⁷ Аналогно би се анализирао и пример: *Умало да пред свима не поскочим као дете од среће*.

⁸ Потврдна форма реченице са овим партикулама увек означава негирану пропозицију.

У следећем примеру, иако имплицирана, негирана пропозиција не односи се *априори* нити на неку пожељну нити на непожељну ситуацију. Међутим, предикција наше хипотезе је да партикула *замало* сигнализује да је за говорно лице дата ситуација пожељна:

(25) Замало се ожених (→ Нисам се оженио).

Наиме, исказ под бр (25) подразумева да то што се није оженио за локутора представља (прагматички) пожељно стање ствари.⁹

Уз психолошке глаголе који собом означавају пожељне ситуације (нпр. *одушевити*, *развеселити*, *обрадовати*), ове партикуле нису примерене осим ако се не жели постићи ироничан или шаљив ефекат:

(26) Умало да ме (не) одушевиш (→ Ниси ме одушевио); Умало ме (не) развеселисте (→ Нисте ме развеселили); Замало да ме (не) обрадујеш (→ Ниси ме обрадовао).¹⁰

Сада се поставља питање зашто се овде синтаксичка негација не множи са лексичком негацијом (садржаном у партикули) што би произвело позитивну пропозицију (тј. импликације: *одушевио си ме*, *развеселио си ме*, *обрадовао си ме*). Другим речима, поставља се питање зашто је синтаксичка негација у овом типу примера експлетивна, а не семантички пуна. Пре него што покушамо да одговоримо на ово питање, приметимо да уз неке друге глаголе који собом означавају пожељне ситуације, као што су *положити испит*, *издржати*, *препливати* итд., уз које је афирмација прагматички непримерена, јер би услед лексички кодиране негације у овим партикулама индиковала непожељну ситуацију (види примере под бр. 27 са потврдном клаузом)¹¹, синтаксичка негација је семантички пуна (тј. није експлетивна као у примерима под бр. 26), те се множи са лексичком негацијом из партикуле дајући као резултат позитивну пропозицију, односно прагматички пожељну ситуацију (као у примерима под бр. (28) са негираном клаузом):

(27) #Умало да положи испит (→ Није положио испит.); #Умало да издржи до краја (→ Није издржао до краја); #Умало да преплива базен (→ Није препливао базен).

(28) Умало да не положи испит (→ Положио је испит); Умало да не издржи до краја (→ Издржао је до краја); Умало да не преплива базен (→ Препливао је базен).

Сада ћемо покушати да одговоримо на претходно постављено питање, тј. зашто се у примерима под бр. (26) са психолошким глаголима који селекционишу живи објекат са семантичком улогом доживљавача (*одушевити*,

⁹ Реченични контекст може недвосмислено сигнализovati да се имплицирана (негирана) пропозиција тумачи као пожељна ситуација, као у примеру: *Замало се ожених том вештицом* (→ Нисам се оженио том вештицом.).

¹⁰ Али уз прагматички непожељну ситуацију као *сморити*, све је у реду пошто се било афирмативном било негираном формом сигнализује да до ње није дошло): *Он умало да ме смори*. Умало ме није сморио (није ме сморио).

¹¹ Знаком # бележимо прагматички неприродне примере.

развеселити, обрадовати...) негације не множе, односно, зашто је у случају њене употребе синтаксичка негација експлетивна.¹² Да би реченице под (26) означиле прагматички пожељне ситуације, неопходно је да негација буде семантички пуна, а не експлетивна. Међутим, тада не би било јасно која би непожељна ситуација у том случају била за длаку избегнута. Свакако нема много смисла тврдити да су одговарајуће непожељне ситуације *не одушевити, не развеселити* или *не обрадовати*. С друге стране, реченице под бр. (29) сасвим су природне зато што ови глаголи и иначе означавају прагматички непожељне ситуације¹³, па негирана пропозиција представља за говорника пожељну ситуацију:

- (30) Умало ме није растужио / ражалоштио / убедачио / депримирао / шокирао. (→ Није ме растужио / ражалоштио / убедачио / депримирао / шокирао).

Лексичка негација из партикуле овде се множи са афирмацијом (пошто је синтаксичка негација експлетивна) дајући негирану пропозицију која има статус прагматички пожељне ситуације.

4. Очекиване ситуације као прагматички пожељне

Каткада се партикулама *умало/замало* сигнализују, на први поглед, прагматички непожељне ситуације. Погледајмо следеће примере:

- (31) Умало није добио премију на лотоу (→ Није добио премију на лотоу)
(32) Замало није освојио прво место (→ Није освојио прво место)

Ако ситуације којима одговарају имплициране пропозиције ('Није добио премију на лотоу', 'Није освојио прво место') нису оно што је говорно лице прижељкивало, то не значи да су оне за њега самим тим и непожељне. Оне су само, на неки начин, очекиване, уобичајене, јер само ретки срећници добију премију на лотоу, а само најбољи освајају прво место у неком спорту. Уз то се партикулама *умало/замало* тврди да су ове ситуације, иако очекиване, последица нереализације одговарајуће неочекиване ситуације (*добити на лотоу, освојити прво место*). На неки начин, очекиване ситуације могу се *конциповати* као прагматички пожељне будући да не одударају од неког устаљеног тока ствари.

Сада можемо објаснити и то зашто није природно рећи *Умало (да) нисам изгубио од Каспарова*. Наиме, изгубити од Каспарова, као бившег шампиона света у шаху, за мене као шахисту аматера сасвим је очекивана ситуација, а реченицом се тврди да је на снази, заправо, (за мене) неочекивана, тј. потпуно невероватна ситуација да нисам изгубио од бившег светског првака у шаху.

¹² Подсетимо да уз ове глаголе ни у потврдној ни у одричној реченици није умесно употребити партикуле *умало/замало* осим са ироничним или шaljивим тоном.

¹³ Нико, наиме, не воли да га неко растужи, депримира.

Међутим, ако би исту реченицу изрекао шахиста који је на светској рејтинг листи боље котиран од Каспарова, онда би она била сасвим природна, јер би значила да је, иако боље рангиран, дотични играч за длаку избегао пораз од Каспарова као слабије рангираног. На сличан начин може се тумачити и пример: *Умало нисам победио Каспарова*, чију анализу препуштамо читаоцу.

5. Уместо закључка

Семантички пуна (а не експлетивна) негација при употреби партикула *умало/замало* на снази је ако глагол собом означава неку пожељну ситуацију, насталу избегавањем непожељне: *Умало није изронио* ('изронио сам' као последица избегнуте непожељне ситуације 'нисам изронио'). Уз психолошке глаголе који означавају пожељне ситуације (*одушевити*, *развеселити*...) негација није семантички пуна, јер ове ситуације, иако пожељне, нису резултат избегнуте одговарајуће непожељне ситуације.

На комуникативном плану, семантички пуном негацијом спречава се сигнализовање непожељне ситуације до којег би довело одсуство негације: *Умало не положиш испит* (→ Положио сам испит). Експлетивном негацијом спречава се множење негација, јер би оно произвело потврдну пропозицију која би се прагматички интерпретирала као непожељна ситуација: *Умало нисам сломио руку* (→ Нисам сломио руку).

Највећи број примера из нашег корпуса садржи експлетивну негацију чији је ефекат множење лексички кодираних негација (у партикули) са афирмацијом, што као резултат даје негативну пропозицију (нпр. *Умало не сломих руку*). Најмањи број примера из нашег корпуса садржи семантички пуну негацију која се множи са лексичком дајући потврдну пропозицију (нпр. *Замало да не отпутујем* → *Отпутовао сам*). Између ове две крајности налазимо случајеве са афирмативном формом клаузе која, механизмом множења афирмације са негацијом лексички кодираном у партикулама, увек индукује негирану пропозицију. У сва три случаја реченицом описана ситуација прагматички се тумачи као пожељна, при чему ове партикуле сигнализују да је за длаку избегнута непожељна ситуација, тј. она коју реченица не имплицира.

ЛИТЕРАТУРА

- Ивић и др. 1991:** П. Ивић и др., *Језички приручник*, Београд: Радио-телевизија Београд.
- Ковачевић 2003:** М. Ковачевић, Конструкције са лексемама ЗАМАЛО и УМАЛО и њихов нормативни статус, у: *Пети лингвистички скуп „Бошковићеви дани”*, ЦАНУ, Научни скупови, књ. 61, Одјелјење умјетности, књ. 22, Подгорица, 37–56.
- Мразовић 2009:** П. Мразовић, *Грамматика српског језика за странце*, друго прерађено издање, Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижевна Зорана Стојановића.
- Parallel Corpus of French, Serbian and English*, CLLE-ERSS, CNRS & Université de Toulouse 2, Toulouse, France. (<http://parcolab.univ-tlse2.fr>).
- Пешикан и др. 1993:** М. Пешикан, Ј. Јерковић, М. Пижурица, *Правопис српског језика*, Нови Сад: Матица српска.
- Ристић 1999:** С. Ристић, *Начински прилози у савременом српскохрватском књижевном језику*, Библиотека Јужнословенског филолога, Нова серија, књ. 9, Београд: Институт за српскохрватски језик.

Veran J. Stanojević

SUR LES PARTICULES *UMALO* ET *ZAMALO*

Résumé

Dans ce travail nous examinons la contribution sémantique des particules *zamalo* et *umalo* à la signification de la phrase en nous focalisant principalement sur l'interaction entre la négation lexicalement encodée et la négation syntaxique. Nous examinons les conditions sous lesquelles, lors de l'usage de ces particules la phrase exprime une proposition négative ou affirmative, c'est-à-dire les conditions sous lesquelles la négation syntaxique est explétive ou sémantiquement pleine.

Mots clé: particules *zamalo* et *umalo*, négation, sémantique, pragmatique, langue serbe.